

Salman Rushdie parla

Un Sant Valentí poc amable

En la seva primera entrevista des que es veié obligat a amagar-se, Salman Rushdie parla del dia dramàtic de la *fatwa* i com ha passat l'any transcorregut des d'aleshores.

Era el dia de Sant Valentí, que d'alguna manera em fa la impressió que ha canviat de significat per a mi. Potser era la targeta de felicitació més estranya que es pot rebre. Era a casa, al meu estudi, i era mig matí. Em telefonà una periodista de la BBC Ràdio. Me'n recorde que digué: «Com se sent u en ser sentenciat a mort per l'ayatollah Khomeini?». Era la primera cosa que sentia sobre això.

Després digué: «Podria fer una declaració per a *The World at one*?». No me'n recorde en absolut del que vaig dir, però realment m'ho vaig apanyar per a dir alguna cosa. Immediatament vaig baixar volant les escales per a dir-li ho a Marianne [la seua esposa, l'escriptora Marianne Wiggins] i, literalment, la nostra primera reacció fou barrar les finestres i tancar la porta amb clau. Estàvem tots dos esglaiats.

Aquell dia, de feia temps, m'havia compromès a anar al *show* matinal de la CBS, en directe: m'enviaven un cotxe per a dur-me al programa. L'última cosa del món que hauria volgut fer era anar a la televisió, però pensava que no podia decebre'ls. Allò eren dies innocents: aquells dies encara no m'havia acostumat a les amenaces de mort. I vaig i li dic a Marianne que anava a fer l'entrevista, em vaig ficar al cotxe i me'n vaig anar.

L'aspecte beneficiós de tot això va ser que jo estava fora de casa quan tots els *media* del món l'envaien. Als deu minuts d'anar-me'n, hi havia, davant de ma casa, uns 75 equips de televisió aparcats

enfront, a la voravia, i fent totes aquelles coses estranyes que fan els equips de televisió: enfocant el número de la casa que hi ha sobre la porta, ja m'entén, només a fi de donar la meua adreça a tot el món. I coses tan convenients com aquesta.

Mentrestant, jo arribava a les oficines de la CBS encara inquiet. Em recorde d'un periodista que deia, m'imagino que per consolar-me: "No s'ha de preocupar per això. Khomeini sentencia a mort tots els dies molta gent, però mai no passa res". Jo vaig pensar: "Bé, d'acord, només és xerrameca". I després vaig haver de sortir a l'aire i aquella va ser la darrera entrevista que m'han fet fins avui.

Mentre estava en antena, Marianne havia trucat a l'estudi i havia dit: "No vingues a casa perquè al davant n'hi ha cent i la mare". I així vam citar-nos a l'oficina del meu agent. Ella es reuniria amb mi després d'omplir una bossa amb roba.

Haviem de prendre una decisió perquè aquell vespre havíem d'anar al funeral de Bruce Chatwin, probablement l'escriptor amb qui més íntimat he tingut. Per a mi era molt important anar-hi, però no hi havia manera de saber què podia i què no podia fer. Finalment, només vaig dir: "A l'infern amb tot això, anem-hi". Recorde que Martin Amis estava assegut darrere meu i em deia paraules de suport molt carinyoses. Recorde Paul Theroux, que tractava de fer comèdia negra i em deia: "Supose que la setmana que ve tornarem ací per tu". No era el millor acudit que havia

"Rafsanjani no ha llegit el meu llibre."

sentit, però després li vaig escriure una carta dient-li que m'alegrava que fóra més bon novel·lista que no profeta.

I després vaig buscar refugi precipitadament. Marianne havia llogat un apartament menut, a poques illes de la

casa on vivíem, que ella feia servir com a lloc de treball; quasi ningú el coneixia, de manera que ens en vam anar-hi. I llavors allí estàvem, entaforats en un cau, sense saber que anava a passar i, realment, esglaiats. La policia

local vigilava el lloc. El dia següent hi hagué aparentment una discussió déu-sap-en-quins-alts-cercles i m'oferiren la protecció dels Serveis Especials. I des d'aquell moment hem continuat amb la mateixa estructura.

Els primers dies foren els més desequilibrats de la meua

ble desgràcia.

Passàvem molt de temps davant de la televisió mentre esperàvem nous esdeveniments: esdevinguérem teleadictes. Hi hagué un moment en què vaig haver de separar-me conscientment i gradual d'aquell estar enganxat al televisor per a esbrinar què suc-

impossible pensar en el treball que havia estat fent abans. Realment, tot el que feia aquells dies era provar d'escriure un diari sobre les coses que estaven passant.

En part com una forma de tornar a escriure i també com una manera de dir-li al món que no estava acabat, vaig decidir cridar al diari (*The Observer*) per al qual havia estat fent ressenyes de llibres i dir-los: "Mira, m'agradaria continuar fent ressenyes de llibres". Havia de tornar a recuperar la disciplina. Però el que també volia fer era crear una situació en la qual em fóra normal continuar publicant. El que no volia fer era que la gent pensés: "¡Oh!, ha hagut de buscar refugi precipitadament i, així, no podrà tornar mai a publicar".

Pense que Marianne suporta millor que jo la soledat. Jo sempre he necessitat molt l'altra gent. No puc recordar qui va dir que els escriptors necessiten viure en un monestir durant el dia i en una casa de putes durant la nit. Fou Faulkner o García Márquez tractant de fer una citació de Faulkner. El cas, però, és que un novel·lista està molt acostumat a passar llargues temporades sol. En aquest sentit em sent ben afortunat perquè és el tipus d'escriptor que sóc jo. El que faig la major part de la meua vida és seure tot sol en una habitació. L'únic inconvenient és que aquesta vegada no puc fer cap altra cosa.

El que em manca és la vida ordinària: passejar pel carrer, tafanejar en una llibreria, anar al mercat, anar al cinema. Sempre he estat un gran addicta al cinema. No he conduït un cotxe des de fa un any. M'encisa conduir i, de sobte, m'he d'asseure sempre al seient de darrere. El que em manca són precisament aquestes coses menudes. Quan les tens, penses que no tenen importància o, fins i tot, que són coses rutinàries com

ara el fet d'anar a fer la compra, però quan no pots fer-les, te'n adones que, en realitat, això és la vida, la verdadera vida. Si te les lleven, és la pèrdua més gran.

No és que la meua vida diària siga diferent de com era pel que fa a llevar-se de matí i anar a treballar: passe el dia treballant i després em trobe a mi mateix mirant un munt de mala televisió i vídeos. I així és, tret que en compte d'estar completament sol, tinc una munió d'hostes al meu voltant. Gent amb pistola.

Enguany una de les coses que he après de la premsa és que quan hi ha una història important de la qual no poden esbrinar res, s'ho inventen. Sense cap excepció: totes les coses que he vist escrites sobre mi han estat una fantasia total. Mai no he estat en cap lloc prop d'un *college* d'Oxford (tal com deia un diari) ni encara menys sopant amb els membres d'un *college* d'Oxford i, després, ser atacat per fonamentalistes que protestaven a l'exterior. És la fantasia dels escriptors dolents.

Durant molts anys havia necessitat traure'm els queixals inferiors del seny i, just abans de tot aquest enrenou, el darrer queixal de l'esquerra se'm va trencar. I, de repent, em vaig trobar en una situació que no sabia com resoldre, no sabia com fer-me'ls traure. Una de les coses més impressionants de les moltes coses impressionants que la policia ha estat capaç de solucionar-me al llarg de l'últim any ha estat dur-me a l'hospital, anestesiat —cosa esfereïdora—, traurem els queixals, refer-me de l'anestèsia i endur-se'm de l'hospital sense que ningú no hagués sabut que hi havia estat. Això és el que estava fent quan se suposava que estava en aquella taula d'Oxford.

Salman Rushdi / © The Observer.

Trad.: Carme Martí Roig.

"Rushdie ha insultat tot el món musulmà i per això ha de morir."

vida. Als primers moments tots pensàvem que serien un parell de setmanes. ¿Com podia durar una cosa com aquella? A poc a poc vaig començar a adonar-me'n: el mal que havien fet era tan gran que significava una terri-

ceiria. Després de tres o quatre setmanes vaig decidir que no podia passar la resta de la meua vida veient a la televisió com m'injuriava la gent.

Durant les primeres setmanes, quan la calor de l'assumpte era tan intensa, m'era